

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-04-15

Vår referens

Jenny Lindvall

Utvecklingssamordnare

jenny.lindvall2@malmo.se

Remiss angående Remiss Utbildningsdepartementet - En socionomutbildning i tiden (SOU 2025:27)

ASN-2025-4949

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har gett Malmö stad möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet En socionomutbildning i tiden (SOU 2025:27).

Socionomprogrammets karaktär som en generalistutbildning bibehålls. Utredningen föreslår att juridikutbildningen och den verksamhetsförlagda utbildningen ska bli mer likvärdiga över landet och innefatta minst 30 högskolepoäng vardera. Utbildningens examensmål ökar från 14 till 15.

Förvaltningen är positiv till utredningens förslag som kan bidra till likvärdighet och jämnare kvalitet på utbildningen runtom i landet. Utredningens förslag om ny struktur och förstärkt ersättningssystem för att möjliggöra en verksamhetsförlagd utbildning med hög kvalitet välkomnas.

Utredningens fokus på olika målgrupper går inte i linje med den nya socialtjänstlagen där målgrupper tonas ner. Det finns en risk med att peka ut specifika målgrupper eller specifik problematik i examensordningen då de grupper och problem som inte nämns hamnar i skymundan.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrande avseende Utbildningsdepartementets remiss En socionomutbildning i tiden (SOU 2025:27) enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- en-socionomutbildning-i-tiden-sou-202527
- G-Tjänsteskrivelse En socionomutbildning i tiden SOU 2025:27 ASN-2025-4949

- Förslag till yttrande En socionomutbildning i tiden SOU 2025:27 ASN 2025-4949

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-04-02

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-04-10

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-04-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen på adress registrera.stk@malmo.se

Ärendet

Utbildningsdepartementet har gett Malmö stad möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet En socionomutbildning i tiden (SOU 2025:27). Arbetsmarknads- och socialnämnden har mottagit betänkandet på remiss från Stadskontoret.

Regeringen beslutade i augusti 2023 att uppdra åt en särskild utredare att genomföra en översyn av socionomexamen för att motverka ungdomskriminalitet. I mars 2024 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till utredningen. Uppdraget utvidgades då till att överväga om målen i examensbeskrivningen behöver anpassas efter dagens samhällsutmaningar och kompetensbehov.

Förslagen innebär att det totala antalet examensmål för socionomexamen ökar från 14 till 15. Socionomprogrammets karaktär av generalistutbildning behålls, men med tydligare ramar för bärande delar i programmet.

Förslagen syftar till att rusta socionomstudenterna för de samhällsutmaningar som de kommer att möta. Utredningen har lagt vikt vid juridik som grund i arbetet samt samverkan som arbetssätt för socionomer. Förslagen syftar också till att likvärdigheten mellan socionomprogrammen vid olika lärosäten ska öka och därmed även likvärdigheten i socionomernas kunskaper.

Förändringar i examensmålen

De föreslagna förändringarna i examensordningen beskrivs nedan. Utredningens förslag är kursiverade.

Aktuella samhällsutmaningar

För socionomexamen ska studenten:

- *visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar inom området*
- *visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen*
- *visa kunskap om barns behov och sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar barns, ungas, kvinnors, mäns, och äldres livsbetingelser, samt kunskap om hur funktionsnedsättningar påverkar människors livsbetingelser*
- *visa kunskap om och förståelse för hur social utsatthet, normbrytande beteende och ungdomskriminalitet kan förebyggas och hur återfall i brott kan motverkas*

- visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, *samt om hedersrelaterat våld och förtryck.*

Arbetsätt och samverkan

För socionomexamen ska studenten

- visa förmåga att utveckla och genomföra socialt arbete på olika nivåer i samhället i samarbete med de människor som berörs, *samt med närstående*
- *visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper*
- *visa förmåga att leda, planera och samordna arbete inom området*
- *visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.*

Utbildning i juridik

För socionomexamen ska studenten

- *visa förmåga att utifrån relevant kunskap tillämpa författningar inom ramen för socialt arbete,*
- *inom ramen för kursfordringarna, ha fullgjort utbildning i juridik om minst 30 högskolepoäng.*

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

För socionomexamen ska studenten

- *inom ramen för kursfordringarna, ha fullgjort handledd verksamhetsförlagd utbildning om minst 30 högskolepoäng.*

Förslag till regeringen, utöver examensmålen

- *Även socionomprogrammets verksamhetsförlagda utbildning ska kunna avräknas mot utbildningsområdet verksamhetsförlagd utbildning.*

Lärosätena kan klassificera sina program inom olika utbildningsområden vilket påverkar intäkterna från olika kurser. Det finns skillnader i hur kurserna inom socionomprogrammen klassificeras. Vissa lärosäten klassificerar nästan alla sina kurser som samhällsvetenskapliga medan andra klassificerar stora delar av kurserna inom vårdområdet. Kurser inom vårdområdet ger betydligt högre ersättning per kurs än inom samhällsvetenskapen. Utredningen anser att regeringen bör öka finansieringen av VFU inom socionomprogrammet.

- *Tillsätt en utredning med uppdrag att utreda behovet av en förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå.*

Endast 2,5 procent av examinerade socionomer fortsätter att studera på avancerad nivå. Detta är mycket lågt jämfört med till exempel sjuksköterskor där andelen som vidareutbildar sig på avancerad nivå är över 50 procent. Argument som framkommit i utredningen är att det saknas incitament för vidareutbildning, till exempel fler karriärvägar eller bättre löneutveckling.

Förslag till Förbundet Sveriges Socionomutbildningar (FSSOC):

- *Utveckla och ansvara för en nationell struktur för samverkan för att tillse att utbildningsplatser för verksamhetsförlagd utbildning kan tillgodoses.*

En nationell samarbetsstruktur behöver utvecklas avseende socionomprogrammets verksamhetsförlagda utbildning. Utredningen har inspirerats av förslag på nationellt avtal för vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF). Det har till syfte att öka tillgång till platser för verksamhetsförlagd utbildning inom sjuksköterskeutbildningen.

Avtalet bör tecknas mellan staten, Sveriges Kommuner och Regioner samt Vårdföretagarna. Det statliga avtalet bör kompletteras med regionala avtal. Utredningen förordar ett liknande avtal för socionomstudenters verksamhetsförlagda utbildning.

Förslag till universitet och högskolor:

- *Besluta om alternativt urval baserat på arbetslivserfarenhet för tillträde till socionomprogrammet.*

Lärosätena bör i större utsträckning tillämpa arbetslivserfarenhet som alternativt urval vid antagning. Många av dagens socionomstudenter är relativt unga vilket innebär att det numera är många som antingen helt saknar tidigare yrkeserfarenhet eller som har mycket begränsad yrkeserfarenhet när de genomför sin socionomutbildning. Med fler arbetslivserfarna studenter förändras förutsättningarna för verksamhetsanknytning och färdighetsträning inom programmen.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen är övervägande positiv till förslagen och anser liksom utredningen att det är viktigt att socionomutbildningen även i fortsättningen har karaktären av en generalistutbildning.

Det är bra att examensmålen förtydligas så att studenten ska få minst 30 högskolepoäng juridik och 30 högskolepoäng verksamhetsförlagd utbildning. Det ökar möjligheten till likvärdighet och jämnare kvalitet på utbildningen runtom i landet.

VFU är en central del av utbildningen där kunskap ska omsättas till handling. Ett tätt samarbete mellan lärosäten och arbetsgivare är nödvändigt för att säkerställa att socionomstudenter får en realistisk och arbetsförberedande utbildning. Det bör också finnas tydliga kopplingar mellan teori och praktik, så att studenter får en helhetsförståelse för socionomers olika arbetsområden.

Förvaltningen är positiv till förslag om ny struktur och förstärkt ersättningssystem till arbetsgivare för att möjliggöra en VFU med hög kvalitet.

6.1.1 Förslag på förändringar i examensordningen

Examensmålet som säger att studenterna ska visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar är rimligt. Utredningen beskriver att en risk med att peka ut specifika målgrupper eller specifik problematik i examensordningen är att de grupper och problem som inte nämns hamnar i skymundan. Förvaltningen håller med utredningen om denna risk.

De grupper och områden som utredningen föreslår ska läggas till är självklart viktiga områden för en socionom att ha god kunskap om. Skadligt bruk, beroende, psykisk sjukdom och människors ekonomiska förutsättningar är områden som inte lyfts fram i examensmålen. Detta är problematiskt eftersom det är viktiga områden som studenterna behöver ha kunskap om i sitt framtida arbete.

Utredningens fokus på olika målgrupper går inte i linje med den nya socialtjänstlagen där målgrupper tonas ner.

7.1 Utredning om förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå

Utredningen föreslår att regeringen tillsätter ytterligare en utredning om socionomutbildningen, som arbetar vidare utifrån de förslag och överväganden som presenteras i detta betänkande. Den nya utredningen bör få i uppdrag att utreda frågan om hur en förlängd socionomutbildning som avslutas med en examen på avancerad nivå kan svara mot de kompetensbehov som yrkesverksamma socionomer och högskolan har.

Förvaltningen vill betona vikten av att utredningen även tar ett arbetsgivarperspektiv på frågan. Det är viktigt att eventuella specialiseringar motsvarar efterfrågan på den kompetens som arbetsgivarna behöver.

Eftersom förankringen till praktik är så central är det önskvärt att utredningen överväger specialistutbildningar som ger yrkesverksamma socionomer som har arbetat ett tag möjlighet att vidareutbilda sig på ett sätt som känns relevant för dem och deras arbetsområde.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef